
Elmarknadsråd

2014-11-25

Svenska Kraftnät, Sundbyberg

SVENSKA
KRAFTNÄT

Dagordning

1. Dagordningen fastställs
2. Föregående mötesanteckningar
3. Nordic Frequency Containment Process – en översyn
Martin Nilsson
4. Transparensförordningen
Therese Erixon
5. Höjda avgifter balansansvarsavtalet
Erik Forsén
6. Obalansindex
Erik Forsén
7. NBS-projektet – status
Tania Pinzon

8. Avräkningsfrågor

Tania Pinzon

9. Upphandling av effektreserven

Thomas Tagesson

LUNCH ca 12.30

10. Elmarknadsrådet – utvärdering

Ulrika Formgren

11. Hasle pilotprojekt – status

Anna Guldbrand

12. Reglerkraftmarknaden – förbättringsåtgärder *Karolina Näsholm*

13. Information från Nord Pool Spot

Stig Åhman

14. ENTSO-E: Market Design Policy Paper

Ulla Sandborgh

15. Status i Europeiskt arbete – koder mm

Ulla Sandborgh

16. Övriga frågor

> Insamling av realtidsmätvärden

Thomas Tagesson

17. Kommande möten

Nordic revision of the Frequency Containment Process (FCP-project)

Presentation av FCP-projektet för:

- Drifrådet 18/11
- Elmarknadsrådet 25/11

Innehåll

- > Nordic Analysis Group (NAG) - projektägare

FCP-Projektet

- > Bakgrund
- > Målbild
- > Scope / avgränsning
- > Konsekvenser / förändringar för kraftsystem / aktörer

NAG

> Mission:

- > NAG's mission is to prepare the TSOs' operational department for future strategic challenges by securing competence and coordinating the needed analysis .

> Mål

- > Harmonisera automatisk primära frekvensregleringen (FCR)
- > Revidera och uppdatera Nordiska mål och krav för frekvenskvalité
- > Få en uppfattning av nuvarande och framtida volymer av tröghetsmoment och dess konsekvenser
- > Få en uppfattning av framtida behov för mer aktiv balansreglering (regionalt/globalt)

> Strategier

- > FCP-projekt / Frekvenskvalité-projekt / Inertia-projekt **[RULLAR]**
- > Mätdata-projekt / Intermittenta Effekt variationer ("vindkraft")-projekt **[EJ STARTADE]**

FCP - bakgrund

- > Frekvenskvalité <-> slitage
 - > Spin-off från FRR-A / RAR-projektet skapade "60s-projektet"
- > 60s-fas 1:
 - > Finn orsak / hitta medicinen
 - > "Fann för mycket..."
- > 60s-fas 2:
 - > Omtag av fas 1, fokusera på lärdomar.
 - > FCP-projektet ("60s-fas 3") får "hitta medicinen"

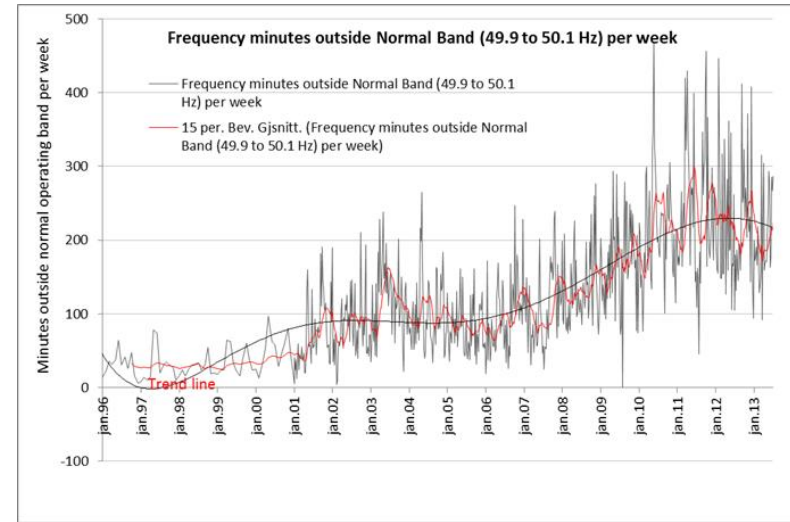

Fig.1 : Trend för antalet minuter utanför 49,9-50,1 [Hz].

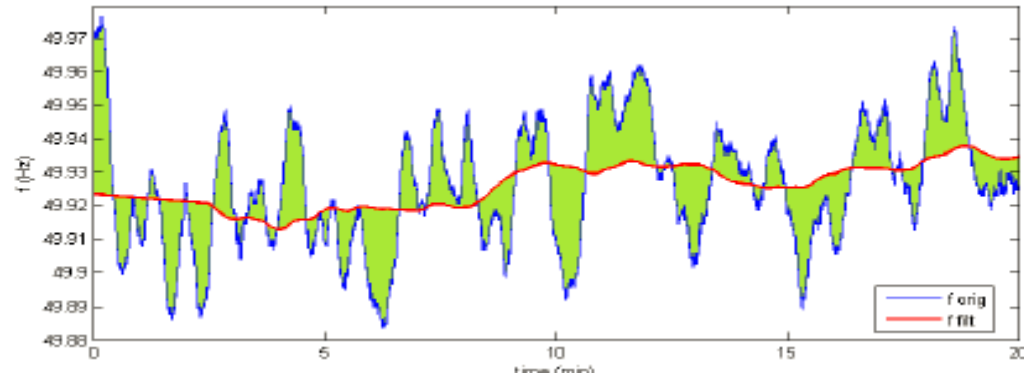

Fig. 2: Ögonblicksbild av frekvensen. Filterat och momentant värde

FCP - målbild

- > Förbättra frekvenskvalité
 - > Minska frekvenspendlingar
- > Harmonisering av FCR-N/-D
 - > Tekniska regelverket
 - > Pre. kvalificerings processen

FCP – innehåll / avgränsning

Innehåll

- > Analyser
 - > Kraftsystemsanalyser
 - > Cost-benefit-analys för implementering av nya krav
- > Dokumentation
 - > Design av kravdokumentation, fysiska tester, protokoll etc.
- > Kommunikation
 - > Kommunikation med intressenter

Avgränsning

- > Endast optimering av FCR, ej FRR
- > CBA utförs för att avgöra hur fort nya kraven ska rullas ut
- > FCR marknad kommer inte påverkas, samma budförfarande / struktur behålls i dagsläget

FCP – konsekvenser / förändringar för TSO / Aktörer

TSO

- > Bättre frekvenskvalité
- > Noggrannare kravställning
- > Övergång till FCR produkt utifrån nya krav

Aktörer

- > Mindre slitage
- > Bättre uppföljning
- > Tydligare tekniska samnordiska krav av FCR

Frågor / mer info ?

> Kontakta

Andreas Westberg

Svenska kraftnät

Andreas.westberg@svk.se

+46 10 475 84 22

Reference group

Convener: Member of Ex Com WG

Denmark	Finland	Norway	Sweden
Hofo AMV (Thermal producer)	Hannu Korva, Kemijoki (producer)	Petter Lie, Statkraft (producer)	Erik Byström, Fortum (producer)
Jan Mortensen, Dong Energy (Thermal producer)	Raimo Peltola, Fortum (producer)	Vidar Hansen, E-Co (producer)	Erik Spiegelberg, Vattenfall (producer)
	Teuvo Jouhten, PVO (producer)	Erik Ongstad, Hymatek (governor manufacturer)	Linn Saarinen, Vattenfall / Uppsala Universitet (producer, researcher)
	Holger Wik, Vaasa Engineering (governor manufacturer)	Steinar Maalen, Voith Hydro (governor manufacturer)	
	Eero Koski, ABB (governor manufacturer)	Hans Olav Ween, Energi Norge	
		Pål Tore Storli, NVKS (university/research)	
		Kjetil Uhlen, NTNU (university)	

Kommissionens förordning 543/2013 Transparensförordningen

Elmarknadsrådet

2014-11-25

Therese Erixon

Repetition från förra gången

- > Förordningen har trätt i kraft och ska börja tillämpas den 5 jan 2015.
- > Svenska kraftnät och Nord Pool Spot kommer att skicka vidare informationen till plattformen.
- > Mycket av informationen finns redan i befintliga system – men inte allt.

Framdrift sedan sist

- > Svenska kraftnät har samlat in data från producenter
 - > Generation units som uppgår till eller överstiger 100 MW
 - > Production units som uppgår till eller överstiger 1 MW
- > Många producenter har rapporterat in, men inte alla.
- > Vi har inte ett heltäckande register över Sveriges produktion i dagsläget, men fortsätter att ta emot data från producenter.

Publicering på transparensplattformen

Innan vi har ett heltäckande register har vi valt att publicera all produktion enligt följande kategorier:

Transparensplattformen	Inkuderar
Nuclear	Kärnkraft
Hydro water reservoir	Vattenkraft
Wind onshore	All vind (onshore + offshore)
Other	Övrig värmekraft + övrigt

Publicering på plattformen

- > Viss data kommer finnas på elområdes nivå medan annan bara finns på Sverigenivå. Exempelvis gäller detta information om balansmarknaden.
- > N/A – förväntas värde men det finns inte inne än
- > N/E – not expected

EIC-koder (Energy identification code)

- > Alla Generation units och Production units som är över 100 MW har tilldelats en EIC-kod
- > Dessa krävs för identifiering på den Europeiska transparensplattformen
- > Svenska kraftnät utfärdar EIC-koder
- > På grund av transparensförordningen har Nord pool spot byggt om sitt UMM-system. Detta kräver att produktionsenheter och förbrukningsenheter måste känna till sin EIC.

Frågor ?

Kontakt:

Therese Erixon

010-4758435

therese.erixon@svk.se

transparensforordningen@svk.se

SVENSKA
KRAFTNÄT

Avgifter för Balansansvariga företag

Elmarknadsråd 2014-11-25

Erik Forsén

SVENSKA
KRAFTNÄT

Verksamhetsgren systemansvar för el

- > Kostnader förknippade med frekvenshållning och driftsäkerhet
 - > Reserver
 - > Resurser på Svenska kraftnät
- > Intäkter genom balansavräkning och avgifter
 - > Avräkning produktionsbalanskraft ger intäkt (2-pris)
 - > Avgiftsstruktur harmoniserad inom Norden

Ny avgifter från 1 februari 2015

- > Grundavgift för produktion 2,00 kr/MWh (1,40)
- > Grundavgift för förbrukning 4,00 kr/MWh (2,80)
- > Balanskraftavgift förbr.bal.kraft 4,50 kr/MWh (4,50)
- > Fast månadsavgift 1850 kr/mån (1850)
- > Avgiftsökning: 246 mnkr/år (221 mnkr 2015)
- > Svenska kraftnäts styrelse tar beslut 26 nov 2014

Orsaker till avgiftshöjning

- > Forsatt ökade kostnader, främst för reserver
- > Försiktiga avgiftshöjningar
- > Balansering av senaste årens underskott

	2013	2014 (prognos)	2015 (prognos)
Resultat	-180 mnkr	-100 mnkr	100 mnkr

Avgiftsutveckling

	Produktion	Förbrukning	Förbr.bal.kraft
2013	0,80	1,60	2,50
2014-01-01	1,00	2,00	4,50
2014-08-01	1,40	2,80	4,50
2015-02-01	2,00	4,00	4,50

- > Ökning med 150%
- > Avgift förbrukning har ökat med 0,24 öre/kWh
- > Avgift produktion har ökat med 0,12 öre/kWh

Framåtblick

- > Efter flera år av underskott genereras ett överskott 2015
- > Ökade reservkostnader förväntas i framtiden
- > Gemensam nordisk översyn av avgiftsstrukturen

Obalansindex

Elmarknadsråd 2014-11-25

Erik Forsén

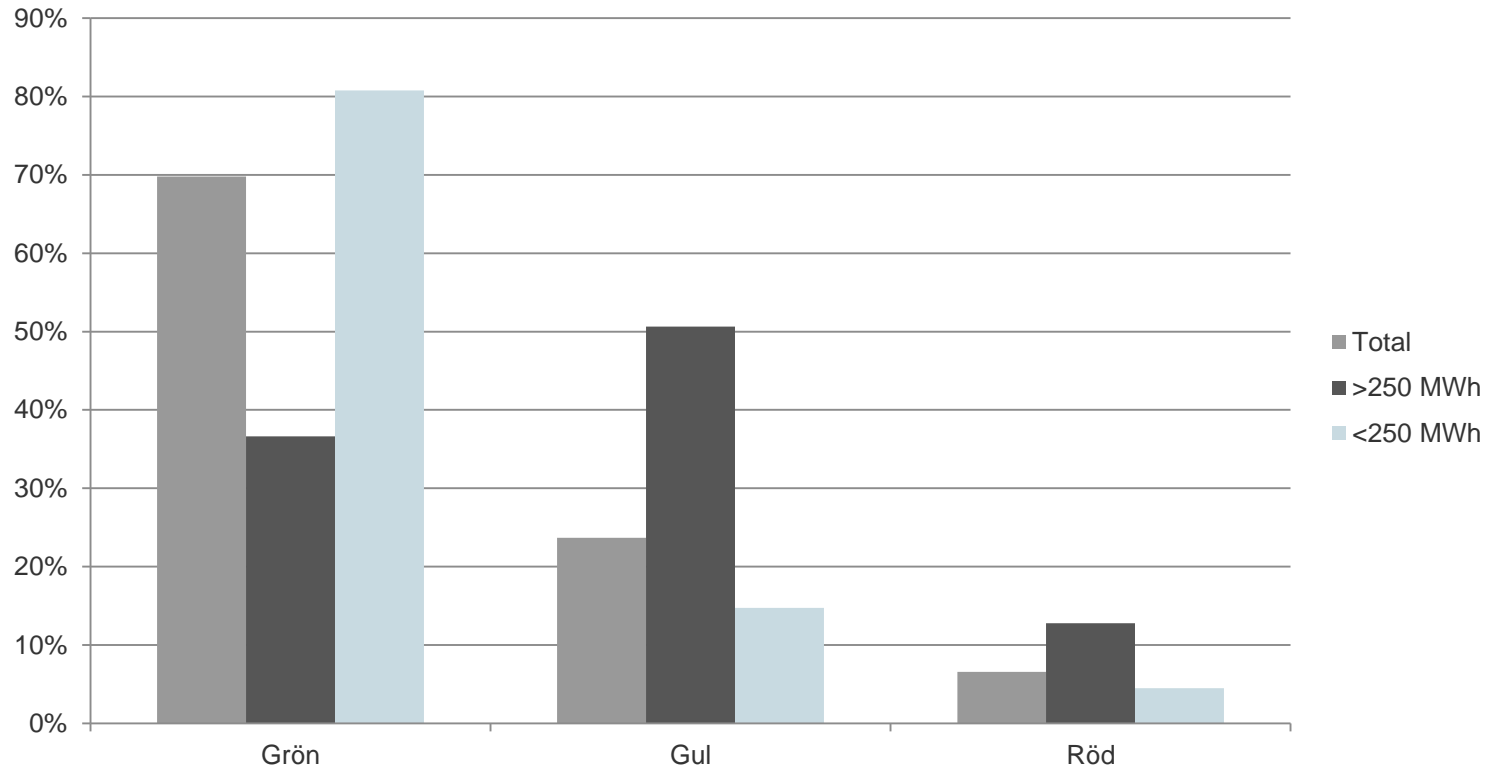

Bakgrund

- > Ny mätning av obalanser från 1 januari 2014
- > Ett index för totala obalansen
- > Relativt obalansindex vid balansomslutning > 250 MWh/h
- > Absolut obalansindex vid balansomslutning < 250 MWh/h
- > Gränser för accepterade obalanser

Resultat 2014 – 976 mätningar

Obalansindex jan-okt 2014

Uppföljning 2014

- > Få mätningar med status röd
- > Svenska kraftnät kontaktar de som över tid haft status röd
 - > Aktör ombuds förklara resultatet
 - > Möte med Svenska kraftnät för att diskutera åtgärder
- > Syftet med Obalansindex är att få ner obalanserna

Framtiden

- > Fortsatt mätning och kommunikation 2015
- > Troligtvis harmoniserat Obalansindex när NBS startar

NBS – Nordic Balance Settlement

Elmarknadsrådet

2014-11-25

Robert Thelander

Agenda

Inledning

Tidplan för det kommande året

Tillgänglig information kring förändringen

Införandet av NBS i Sverige

Övrig information

Projektet "Nordic Balance Settlement" syftar till att minska inträdesbarriärerna på den nordiska marknaden samt öka konkurrensen

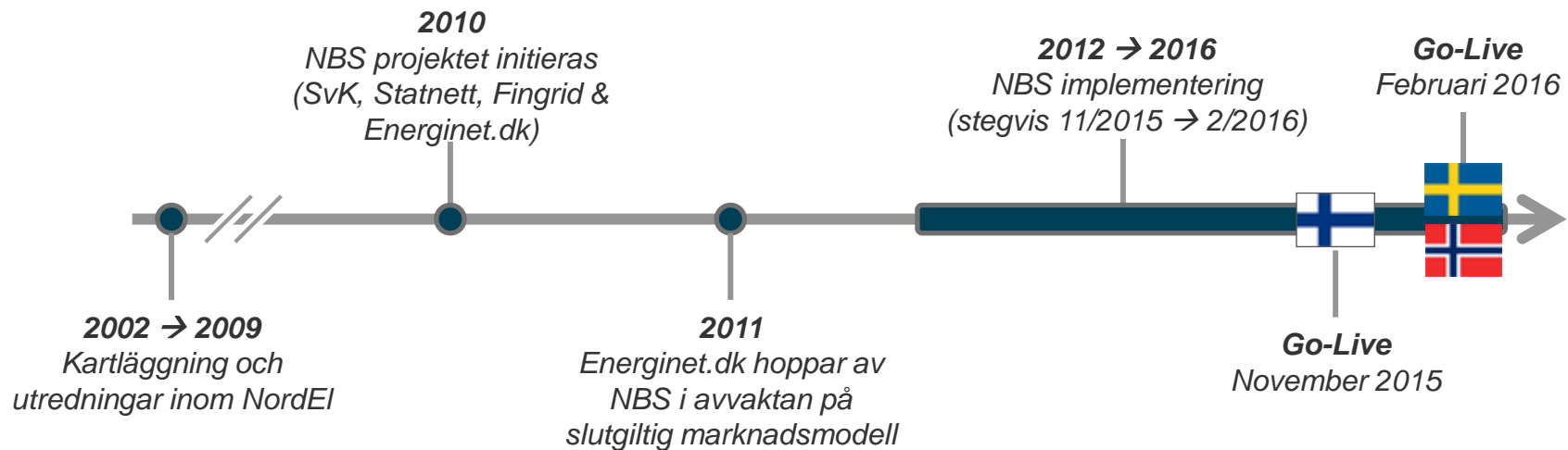
Syfte

- Skapa en gemensam nordisk balansavräkning där alla nordiska balansansvariga lyder under samma regelverk och konkurrerar på lika villkor
 - minskar inträdesbarriärerna för att delta på nya marknader
 - skapar förutsättningar för ökad konkurrens
 - en viktig del av NordREG:s arbete med att utveckla en nordisk slutkundsmarknad

Mål

- Ett gemensamt bolag med ett gemensamt IT-system
 - Ett gemensamt avräkningssystem
 - Förenklad administration
 - Långsiktiga kostnadsbesparingar

Kartläggning och harmonisering har pågått sedan 2002. Implementeringen initierades 2012 och kommer att pågå till februari 2016

Agenda

Inledning

Tidplan för det kommande året

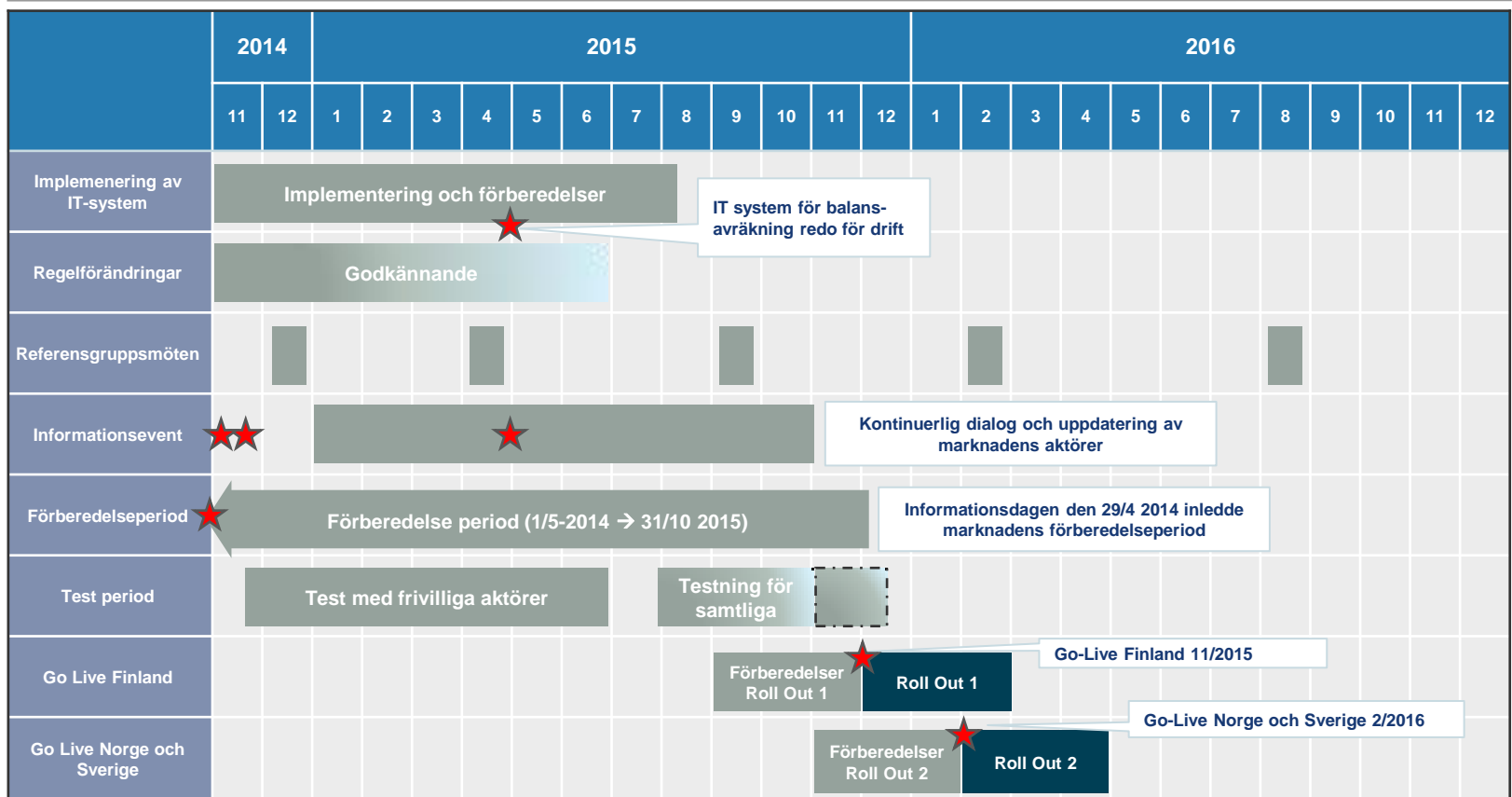
Tillgänglig information kring förändringen

Införandet av NBS i Sverige

Övrig information

Tidplanen fram till Go-Live kommer att ha sin tyngdpunkt i systemutveckling, förberedelser samt marknadskommunikation

Detaljerad tidplan för implementering

Implementeringen av NBS kommer att kräva ett tätt samarbete mellan marknadens aktörer, eSett samt tillgängliga IT leverantörer

Systemtester

- Testning av eSetts IT-system initierades 18 november 2014 tillsammans med ett antal frivilliga marknadsaktörer från samtliga länder. Syftet är att redan i uppbyggnadsskedet kunna undvika stora fallgropar och ge återkoppling till projektteamet men likväl att förbereda marknadsaktörerna
- Testerna omfattar aktiviteter typiska för det kommande dagliga arbetet
- Testningen inkluderar de underliggande systemen och integreringen av dessa gentemot testaktörerna "Online Service", "Information Service" samt "Messaging Service" med början av 2015.
- Testning kommer att öppnas för samtliga aktörer aug 2015.

Agenda

Inledning

Tidplan för det kommande året

Tillgänglig information kring förändringen

Införandet av NBS i Sverige

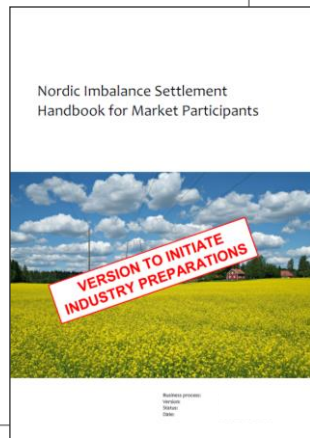
Övrig information

För att underlätta för marknadens aktörer har de kommande förändringarna utförligt dokumenterats i flertalet olika dokument

NBS handbook

- Handboken syftar till att ge en överblick över NBS modellen för samtliga marknadsaktörer
- Tydliggör lagar, förordningar och standarder samt nationella skillnader
- Version 2.0 i slutet av nov.

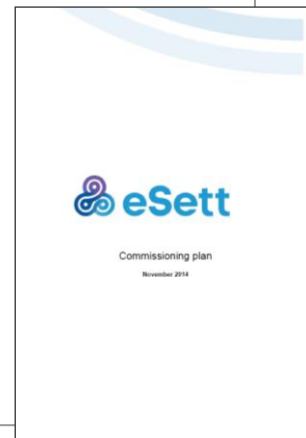
www.nbs.coop

Plan för driftsättning

- Commissioning plan syftar till att vara en guideline för samtliga aktörer i samband med driftsättningen av den nya modellen.
- Commissioning plan lanseras i början av 2015

www.nbs.coop

Faktablad format

- Faktabladet syftar till att på ett enkelt sätt tydliggöra vilka förändringar i format som kommer att krävas av marknadens aktörer
- Lanseras i slutet av november 2014

www.svk.se

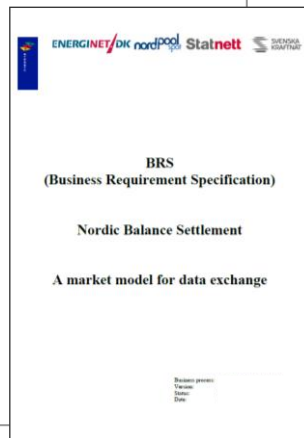

För att ytterligare underlätta för aktörerna finns bland annat BRS, XML User guide samt exempel på XML filer framtagna

BRS

- Business Requirement Specification (BRS) syftar till att detaljera informationsutbytet som behövs mellan aktörerna för att möjliggöra NBS

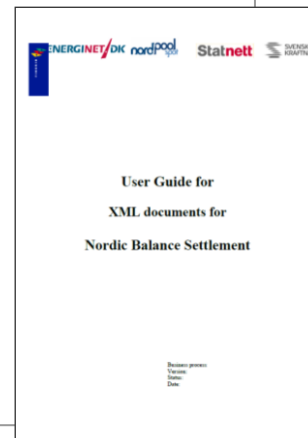
www.ediel.org

XML User guide

- XML User guide baseras på BRS och syftar till att tydliggöra de tekniska aspekterna av förändringarna baserat på ENTSO-E Implementation Guides och ebIX®

www.ediel.org

Exempelfiler för XML

- Exempelfiler har tagits fram för att möjliggöra och underlätta införandet för aktörerna
- Exempelfilerna skall till stor del kunna implementeras direkt hos respektive aktör

www.ediel.org

Agenda

Inledning

Tidplan för det kommande året

Tillgänglig information kring förändringen

Införandet av NBS i Sverige

Övrig information

I februari 2016 övergår Sverige till den nya marknadsmodellen, dock kommer paralleldrif att tillämpas

Införandet av NBS

- Införandet av NBS kommer att ske genom att genomförandet av balansavräkningen i februari 2016 flyttas över till eSett och att eSett sköter balansavräkningen. Ansvaret kvarstår hos Svenska kraftnät.
 - Finland kommer att övergå till den nya modellen i november 2015 och agerar ”pilot”
- Införandet av NBS kommer att föregås av flera förberedande marknadsaktiviteter såväl från Svenska kraftnät som från eSett
- Modellen för införandet har anpassats efter en eventuell svensk el-hubb och innebär att Svenska kraftnät fortsatt kommer att beräkna kvarkraften (istället för Nätägarna enligt ursprunglig modell) men att denna faktureras via eSett
- För att säkerställa en väl fungerande balansavräkning kommer Svenska kraftnät under en övergångsperiod att tillämpa paralleldrif. Detta innebär att aktörerna under denna period kommer att fortsätta rapportera till Svenska kraftnät på samma sätt som idag samt till eSett enligt ny rapportering.

Regelförändringarna på den svenska marknaden finns förberedda och Ei har lämnat sin rapport till departementet

Legala förutsättningar

- I början av 2014 slutfördes ett omfattande arbete kring regelförändringar för att möjliggöra NBS. Ett arbete som resulterade i Ei:s rapport "Regelförändringar som möjliggör nordisk balansavräkning" (Ei R2014:06). Rapporten lämnades till ansvarigt departement i februari 2014
- Rapporten beskriver de förändringar som behöver genomföras i Ellagen samt förordningen men tar inte upp förändringar i mätföreskrifterna. Dock har nödvändiga förändringar i mätföreskrifterna förberetts.
- En proposition bedöms kunna läggas fram under våren 2015

Svenska kraftnät har i dialog med ansvarigt departement inte erhållit några indikationer på att nödvändiga förändringar inte kommer att genomföras

Fokus fram till Go-Live blir att förbereda aktörerna på kommande förändringar samt att anpassa den egna organisationen

Aktiviteter 2015 → Go-Live

- Förberedande aktiviteter inom Svenska kraftnät
 - Etablering av nytt arbetssätt samt justering av interna processer
 - Uppdatering av IT-system och rapporteringsgränssnitt
 - Säkerställande att samtliga aktiviteter, kritiska för driftsättning, genomförs innan Go-Live

- Förberedande aktiviteter gentemot marknadens aktörer
 - Kontinuerlig dialog och uppdatering genom befintlig referensgrupp
 - Planering av driftsättning och hantering av övergångsperiod
 - Kontinuerlig uppdatering och förtydligande i NBS-handboken
 - Utbildning / testning
 - Kommunikation

Agenda

Inledning

Tidplan för det kommande året

Tillgänglig information kring förändringen

Införandet av NBS i Sverige

Övrig information

Ett avräkningsavtal finns på plats och kommer att diskuteras med berörda parter under de kommande månaderna

Avtal: eSett – Balansansvarig

- Avräkningsavtalet kommer att skickas till referensgruppen för NBS (idag) för diskussion på referensgruppsmötet den 4/12. Svenska kraftnät kommer att skicka ut avtalet till samtliga balansansvariga för remiss senast januari 2015
- Planen är att avtalet skall skickas till regulatorerna under Q1 2015 för metodgodkännande
- På grund av Finlands Go-Live i november 2015 samt harmoniseringen mellan de tre länderna kommer avräkningsavtalet och regleravtalet att behöva granskas separat
- Regleravtalet kommer att skickas ut under våren 2015

Kan branschen ta fram rutiner för bilaterala korrigeringar i balansavräkningen?

Inkommen fråga kring bilaterala efterkorrigeringar

- Inom ramen för NBS Handbok finns i appendix 2 ett förslag från den finska energiindustrin på hur bilaterala efterkorrigeringar skulle kunna hanteras. Bakgrunden till förslaget är ett **önskemål från NBS referensgrupp** att det inte skulle vara olika modeller i länderna för att hantera bilaterala efterkorrektioner.
- Svensk energi har även tagit fram en vägledning för hantering av bilateral efterkorrigeringar av tim- och schablonavräknade elleveranser. Återfinns under elmarknadsutveckling.
- Svenska kraftnät föreslår att ett uppdrag ges till Elmarknadsutveckling, där såväl Svensk Energi som Oberoende Elhandlare (och Svk) finns representerade, att lösa ut hur detta bör hanteras av de svenska aktörerna på den svenska marknaden.

AVRÄKNINGSINFO

Elmarknadsrådet 25/11 2014

Tania Pinzón

INNEHÅLL

ELCERTIFIKAT & URSPRUNGSGARANTIER

AVBROTT I GENERIS

MÄTVÄRDESRAPPORTERING

Elcertifikat & Ursprungsgarantier

- > Systemen för kontoföring av elcertifikat och ursprungsgarantier administreras idag av Svenska kraftnät (kontoföringsmyndighet) och Energimyndigheten (tillsynsmyndighet).
- > Regeringen har beslutat att flytta kontoföringen till Energimyndigheten från 1 januari 2015 då förordningsändringarna träder i kraft.
- > Förändringen innebär en förenkling för aktörerna då kontakt enbart behövs med en myndighet för att tilldelas elcertifikat, ursprungsgarantier samt uppfylla kvotplikten. På sikt kan det också innebära lägre kostnader för administration av stödsystemen.
- > IT-stödet Cesar kommer fortfarande användas som kontoföringssystem av STEM och kommer nås via ny webadress.
- > Ansvaret för mätvärdesinsamlingen bibehålls av Svenska kraftnät.
- > Energimyndigheten och Svenska Kraftnät kommer löpande informera aktörerna.

Avbrott i Generis

- > 26/10: Ett förändring i Svks interna IT-miljö fick som konsekvens att Generis, Svks avräkningssystem, gick ner.
- > Återställning av servrar och databaser påbörjades och kommer i drift söndag den 26/10 under em/kväll. Generis kan dock inte startas.
- > Driftstörningsinformation publicerades på Edielportalen och på Mimer den 27/10.
- > Generis åter i drift måndag den 27/10 18:10.
- > Fullständig incidentrapportering avvaktas nu följt av utvärdering samt översyn av rutiner.

MÄTVÄRDESRAPPORTERING

- > Det inkommer en del synpunkter på bristande mätvärdesrapportering till Svenska kraftnät.
- > Påminner om att det är Energimarknadsinspektionen som har ansvar för tillsyn. Vid synpunkter på bristfällig mätvärdesrapportering kontakta Tor Ny.
- > Ei har bedrivit mättillsyn 2009, 2010, 2012 och 2014 och då har Ei sett över nätföretags rapportering av mätvärden till elleverantörer och elanvändare.
- > Inspektionen uppger att det varit en begränsad mängd klagomål.

Effektreserven

Elmarknadsrådet 25 november 2014

Effektreserven

- > Tilläggsupphandling - 2014/2015
- > Tidigarelagd upphandling av elproduktionsresurser - 2015-2017

Orsak

Syftet är att skapa bättre långsiktighet för effektreservens produktionsdel.

Svenska kraftnät upphandlar årligen en effektreserv för kommande vinter. Reserven för vintern 2014/2015 gjordes i juni. För vintrarna 2015/2016 och 2016/2017 uppgår effektreserven till 1 000 MW, varav minst 25 procent ska vara förbrukningsreduktion. Resten utgörs av produktionsreserver.

Svenska kraftnät upphandlar redan nu dessa produktionsreserver. Upphandlingen av förbrukningsreduktionerna kommer även fortsatt att ske årsvis i separata upphandlingar.

– En förskjutning av SydVästlänkens drifttagning, export på den nya NordBalt-förbindelsen, planerna på stängning av en reaktor i Oskarshamns kärnkraftverk och en generellt ökad osäkerhet om kärnkraften gör det viktigt att säkerställa en tillräckligt stark effektbalans i sydligaste Sverige, säger Svenska kraftnäts generaldirektör Mikael Odenberg.

– Vi möter också branschen, som efterfrågat mer långsiktighet och stabilitet i planeringen. För att öka förutsättningarna för att effektreserven geografiskt förläggs där den gör störst nytta premieras effekt i elområde Malmö (SE4) följt av elområde Stockholm (SE3), säger Mikael Odenberg.

(2014-10-30)

Tilläggsupphandling

154 MW direktupphandlades i SE4

Upphandlad effektreserv 2014/2015

> Elproduktion

> Vattenfall AB, 520 MW

> Mälarenergi AB, 200 MW

> E.ON Värmekraft Sverige AB, 154 MW

Total elproduktion: 874 MW

Total förbrukningsreduktion: 626 MW

Total effektreserv: 1500 MW

Upphandling elproduktion 2015-2017

- Volym: 750 MW
- Premiering av elproduktion i SE4
- Upphandlingsprocess
 - 27 oktober – Förfrågningsunderlaget publicerades
 - 25 november - Anbudstiden avslutas
 - Tilldelning innan decembers utgång

Utvärdering Elmarknadsråd

2014-11-25

Ulrika Formgren

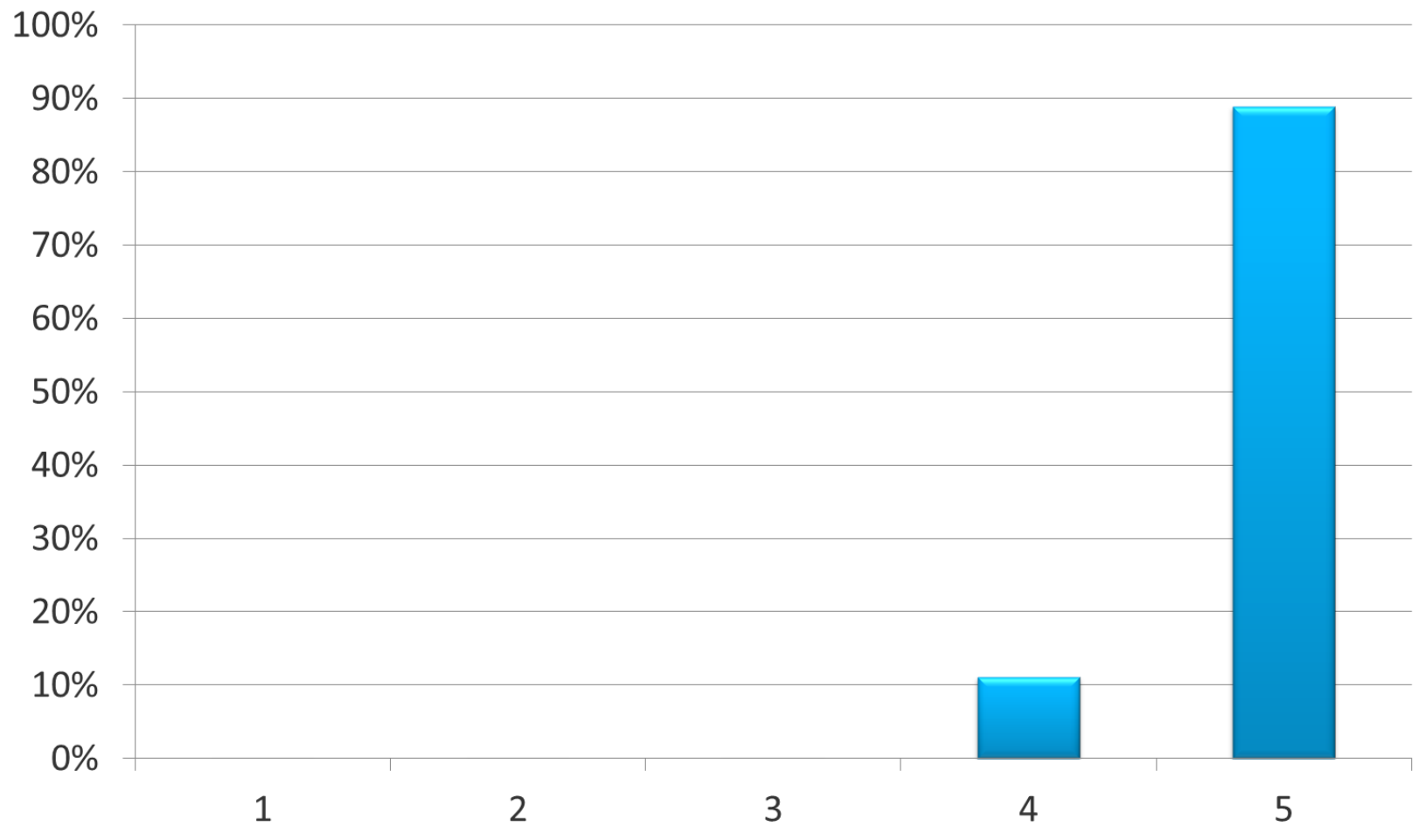

SVENSKA
KRAFTNÄT

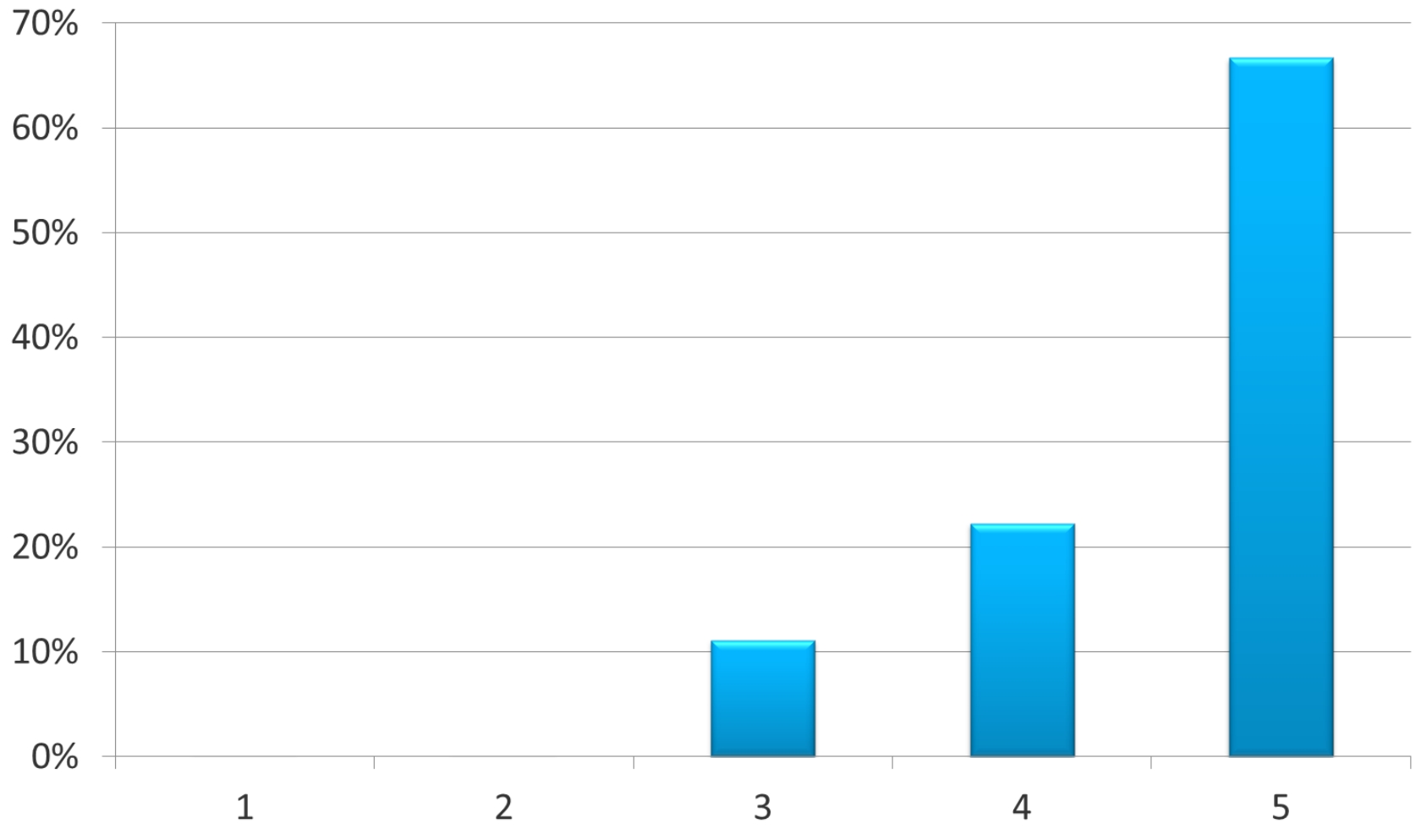
Utvärdering 2014

- > Återkommande utvärdering, senaste genomförd november 2012
- > 9 av 12 svarat: 75 %
 - > 2 förbrukare & 1 energibolag ej svarat.
 - > Myndighet förväntas ej svara.

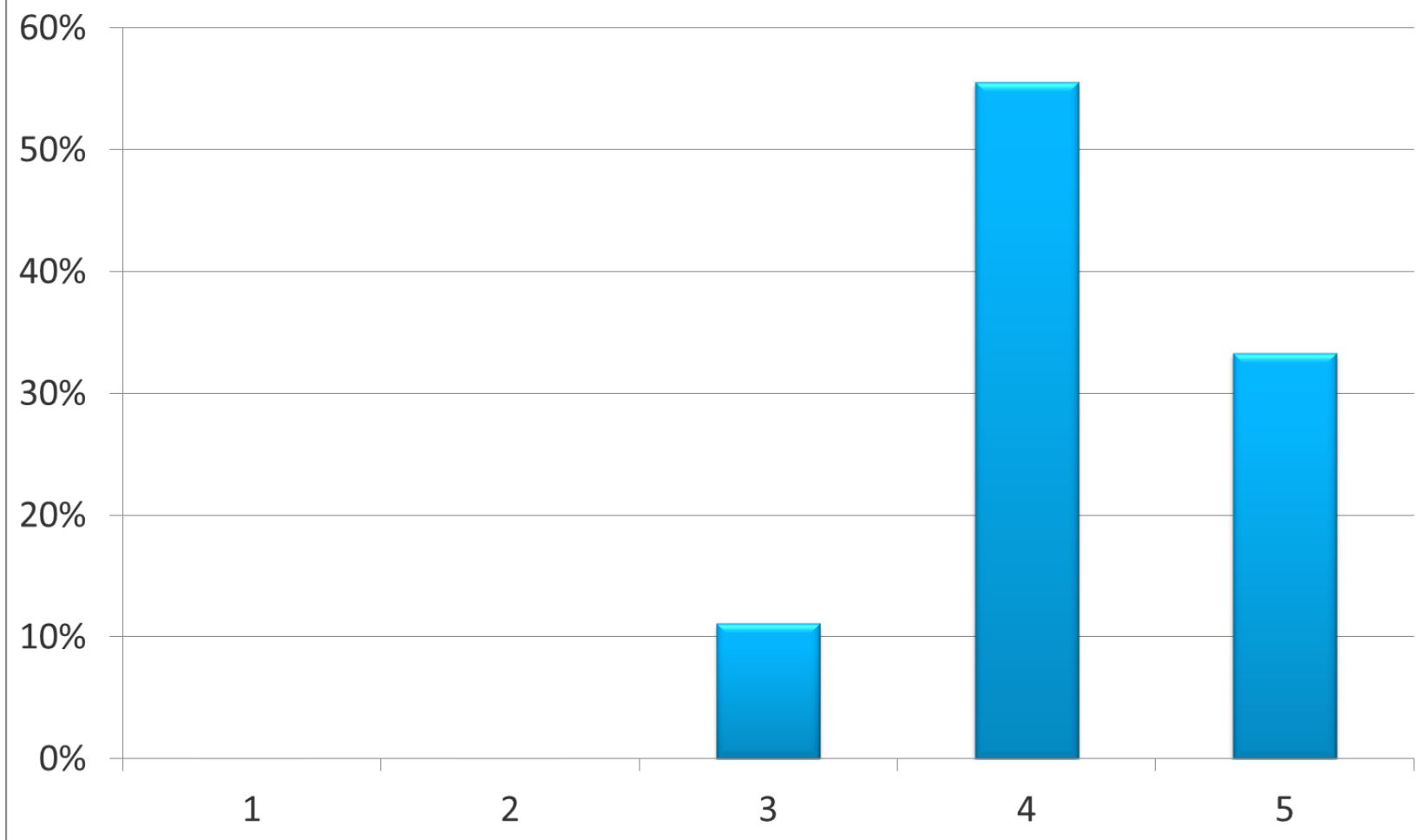
1. Mötesbokning med god framförhållning

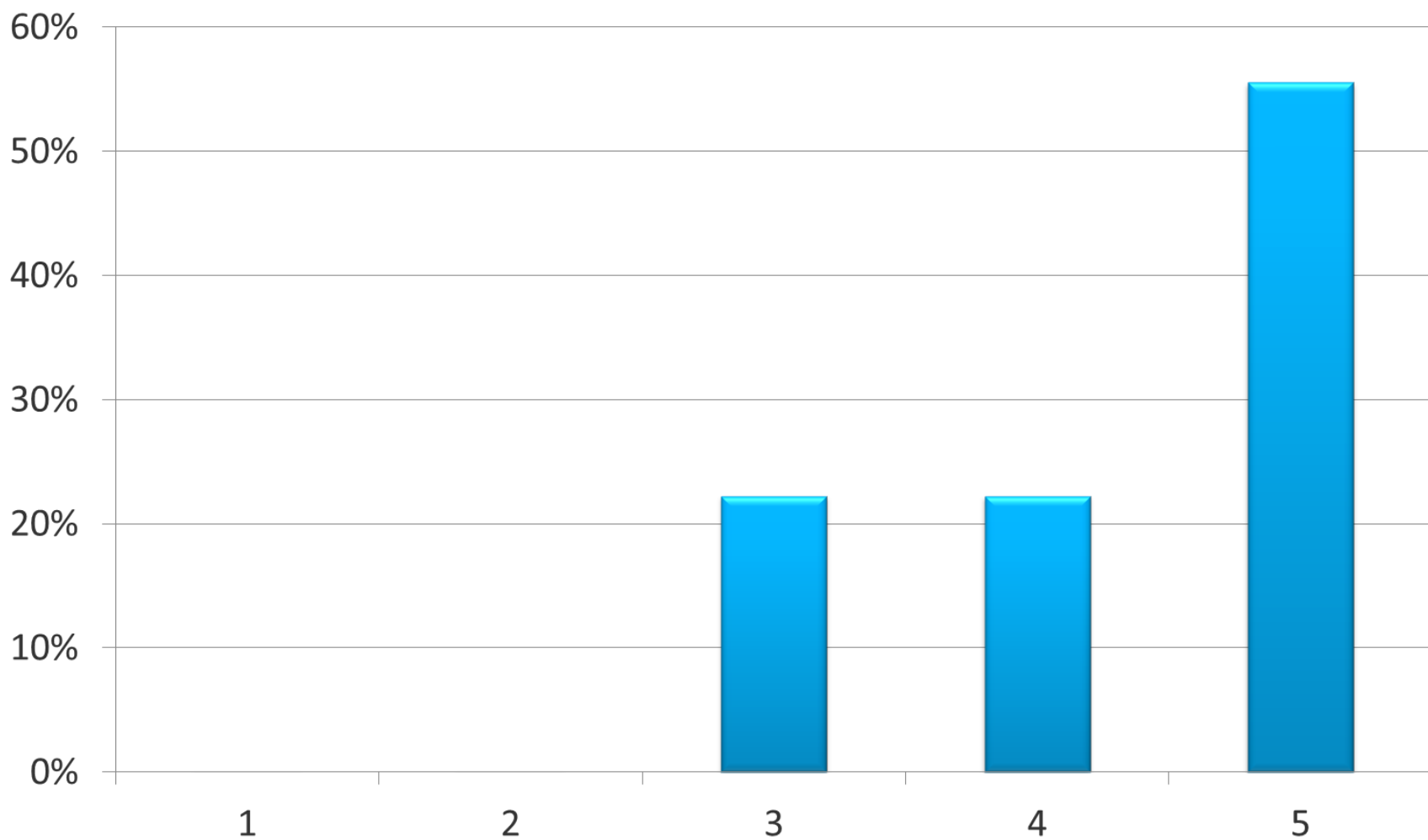
2. Kallelsen skickas i tid

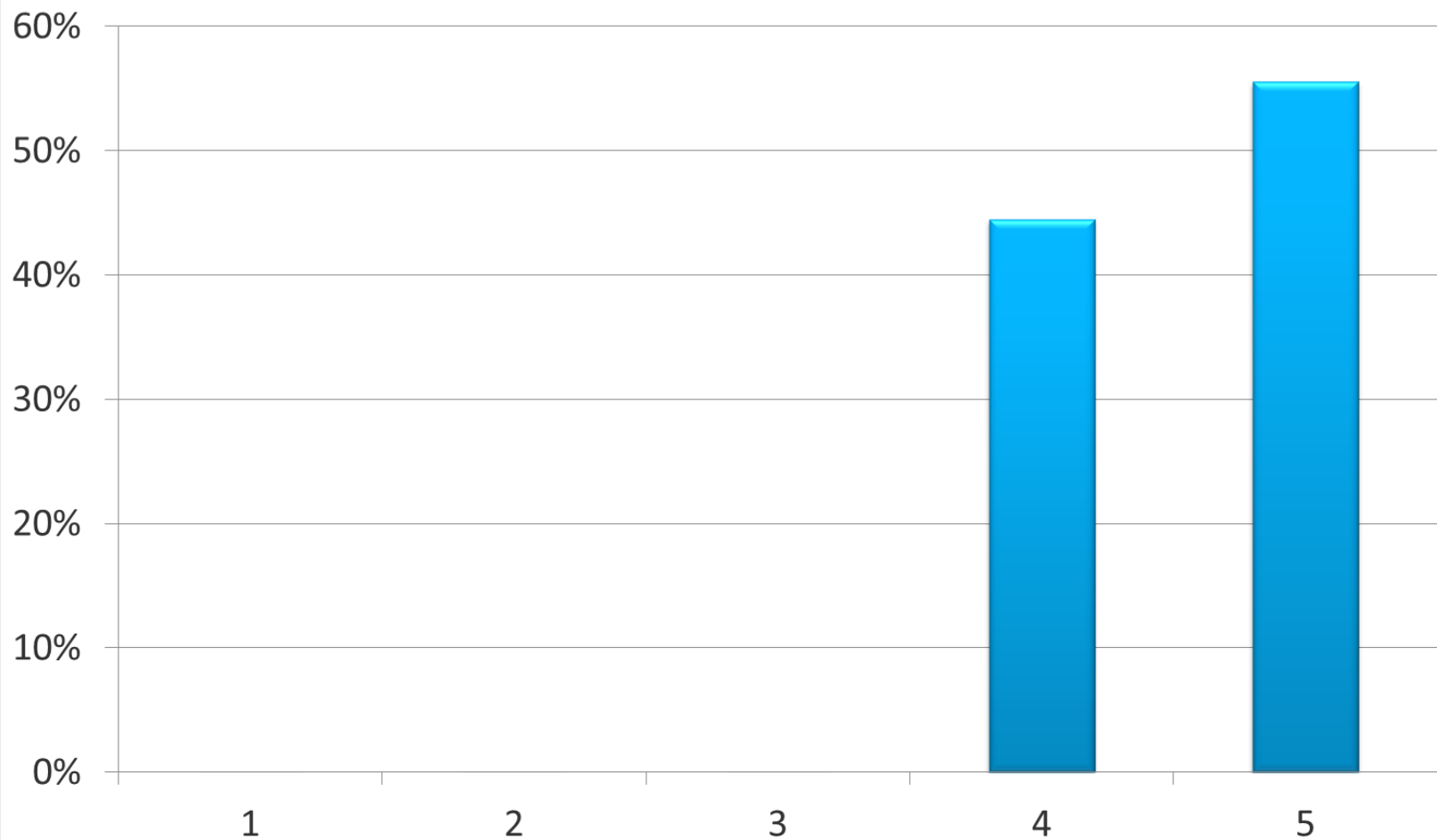
3. Agendans ämnen relevanta

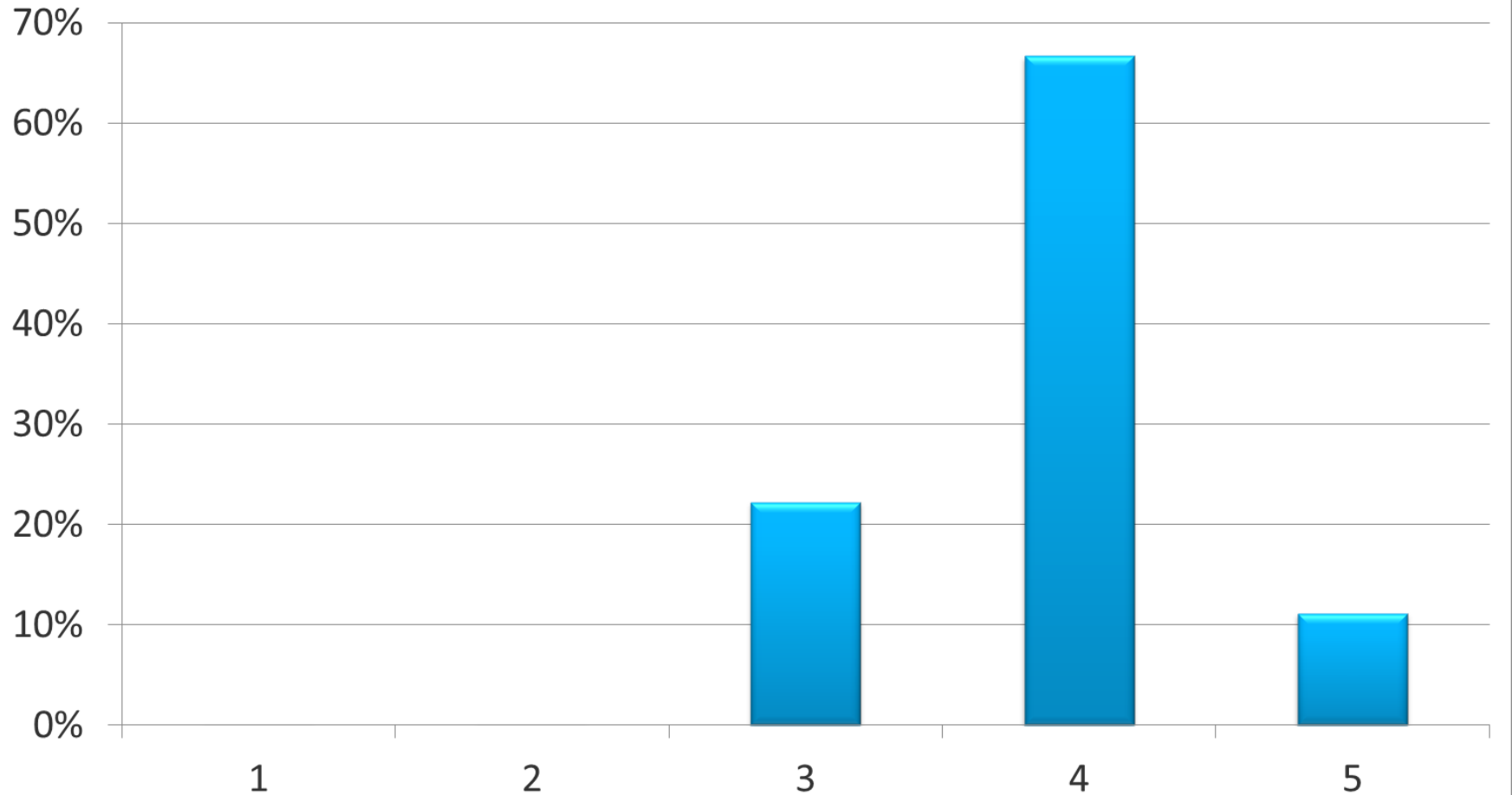
4. Möts tillräckligt ofta

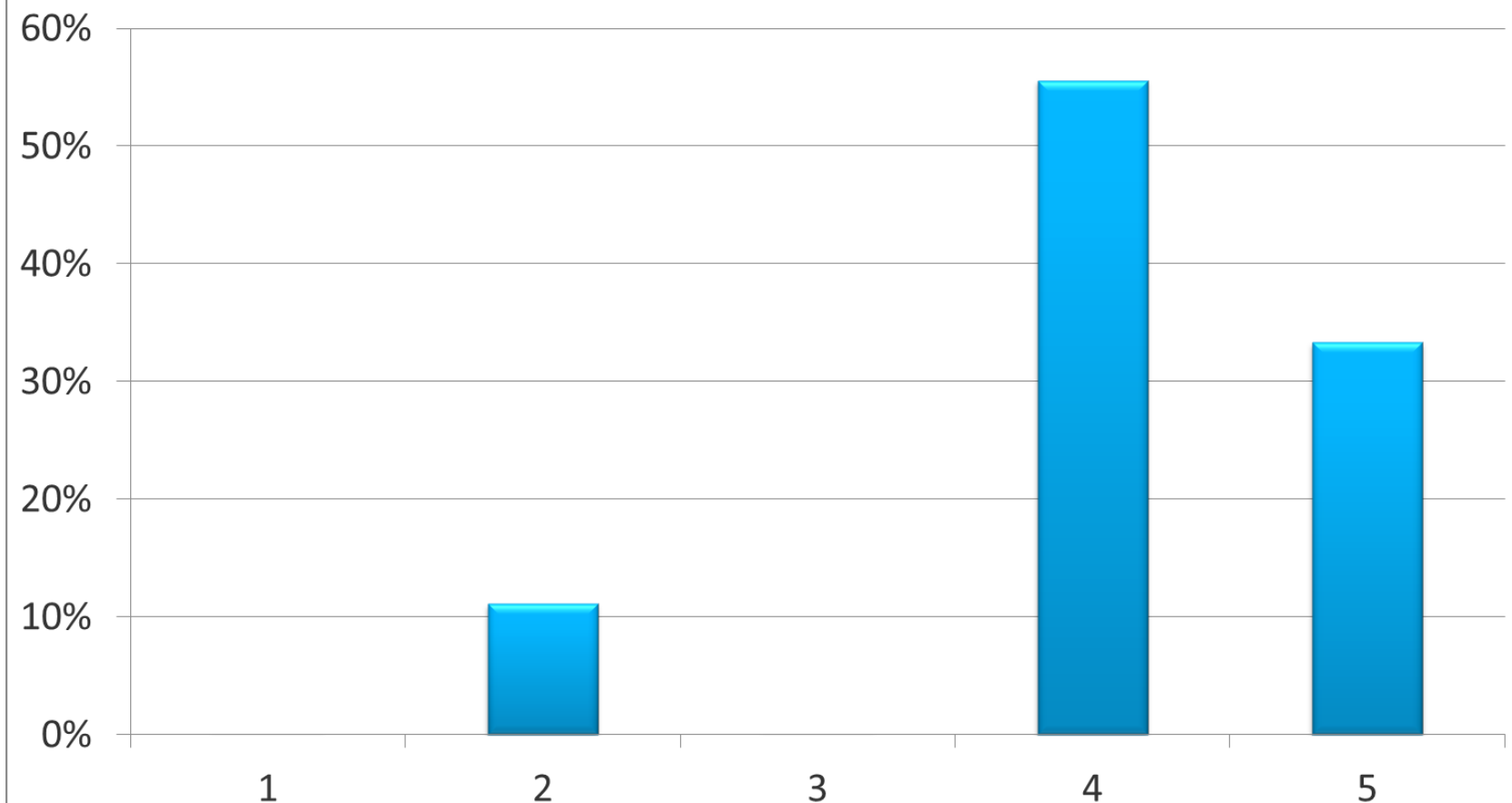
5. Möteslokalens utformning

6a. Dagordningen, önskemål under mötets inledning

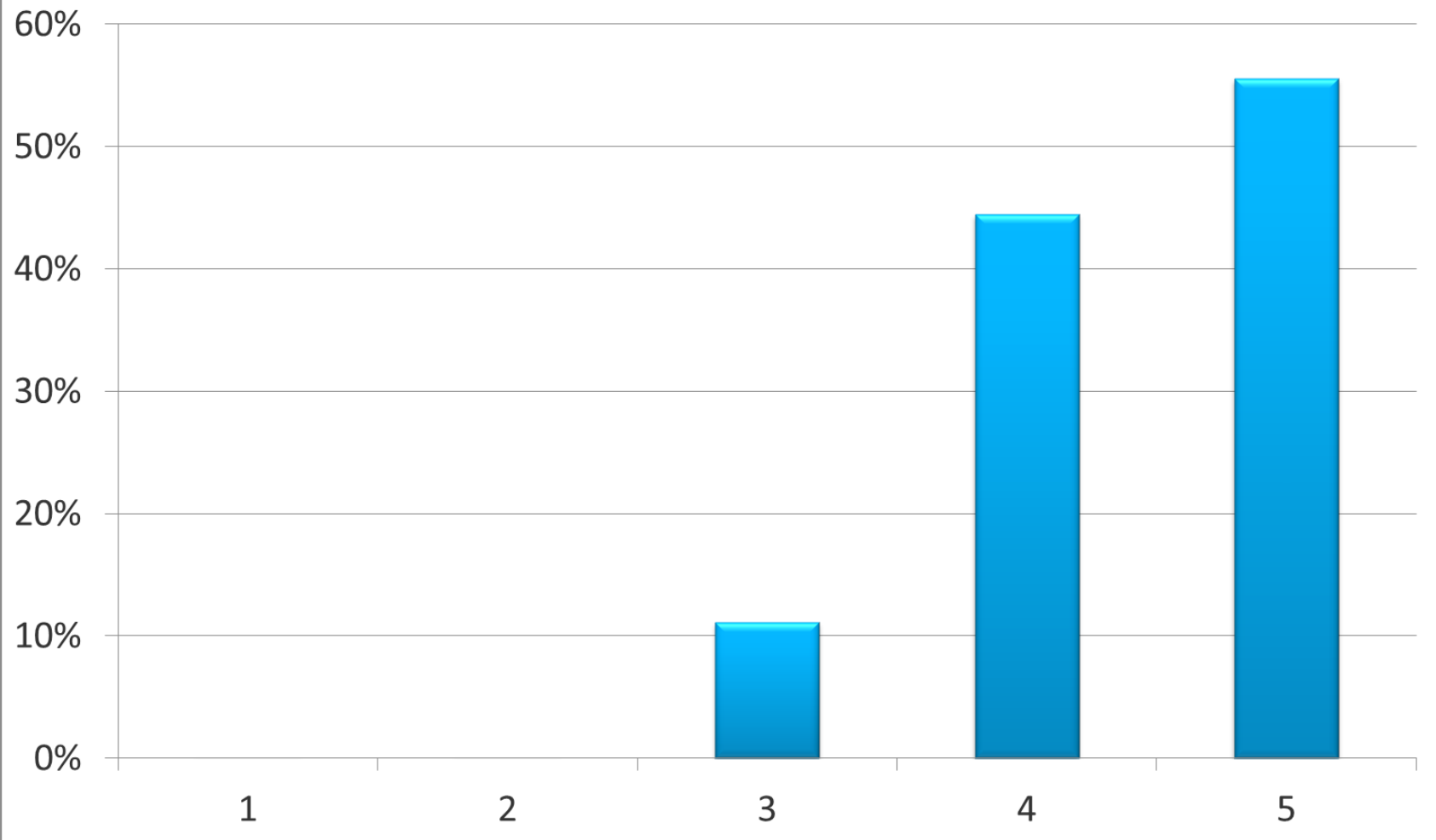
6b. Dagordning, önskemål inför kommande möten

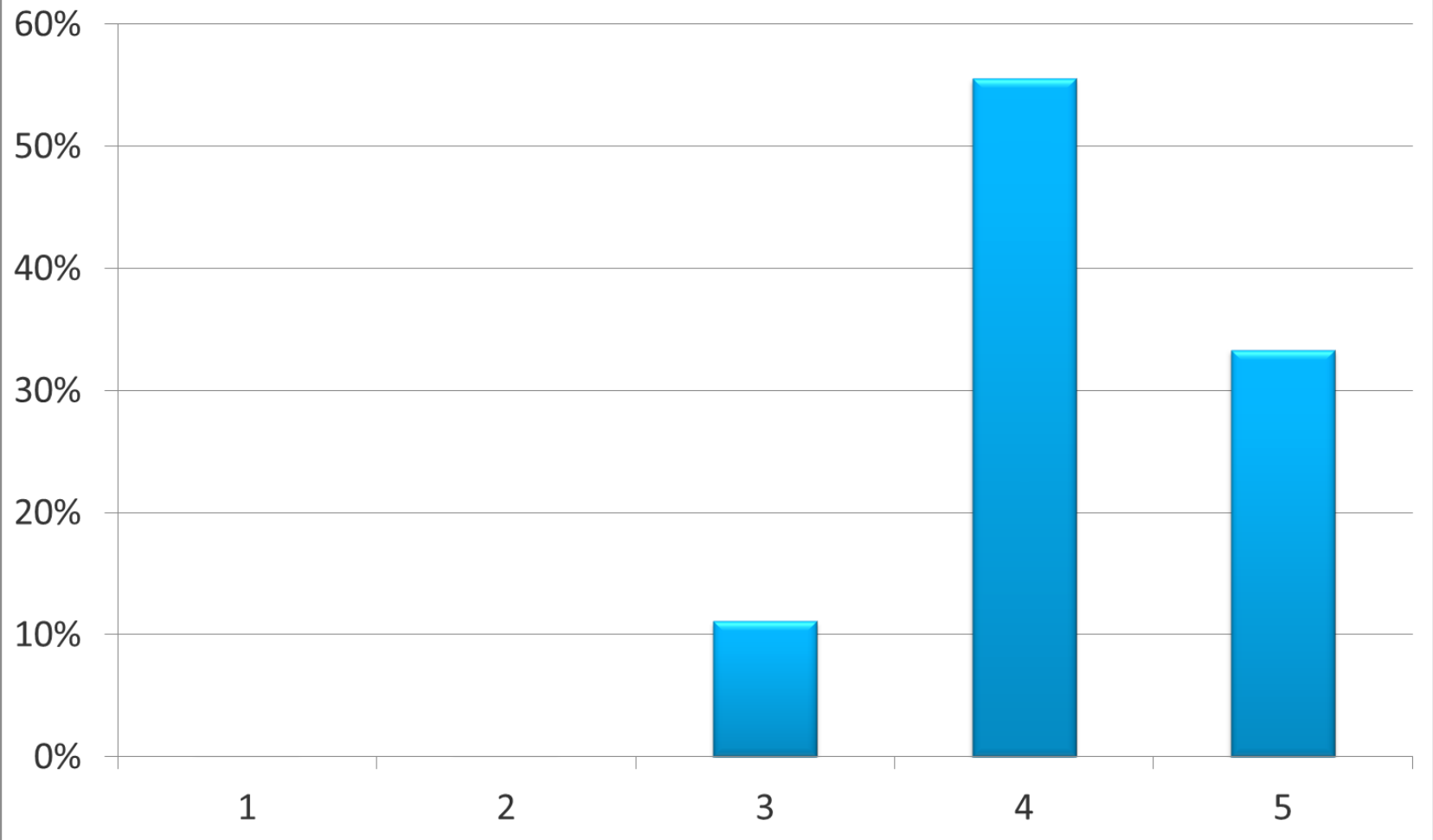
Fria kommentarer

- > Frågor som lyfts vid inledningen av mötet blir framflyttade till kommande möte, eller så besvaras de mycket kort, men de diskuteras sällan utförligt direkt. När man planerar följande möten – fråga rådet efter synpunkter på tänkt innehåll?
- > Ibland kan det bli lite länge mellan fråga och svar – om man får vänta tills nästa möte med svaret på en fråga.
- > Önskemål att få även frågor som skickats in av medlemmar delgivna innan mötet, för att kunna förbereda sig
 - > Infört rutin med att påminna rådet om möjligheten att inkomma med förslag till dagordningspunkter/frågor innan agendan skickas ut.

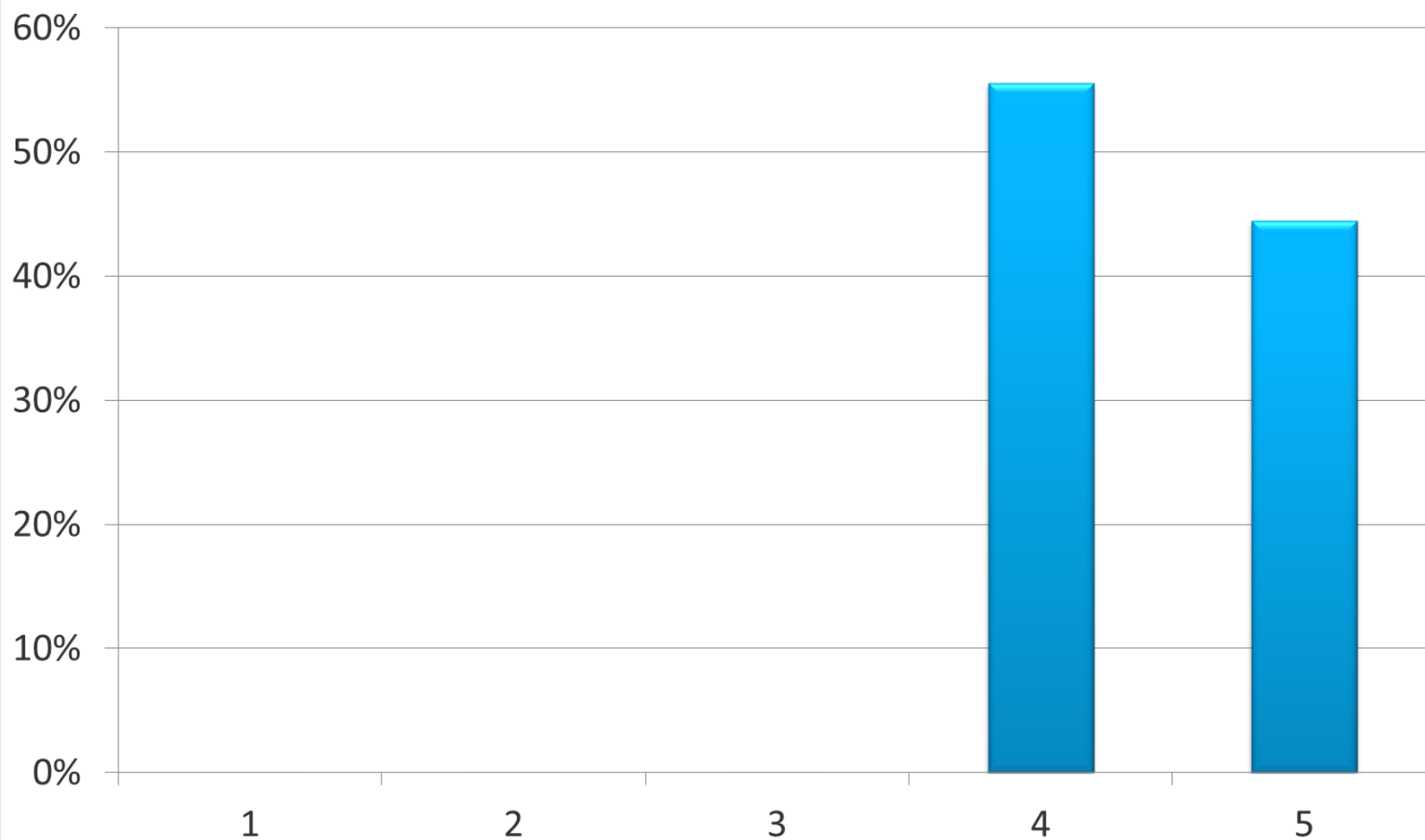
7. Agendan anpassad efter mötestiderna

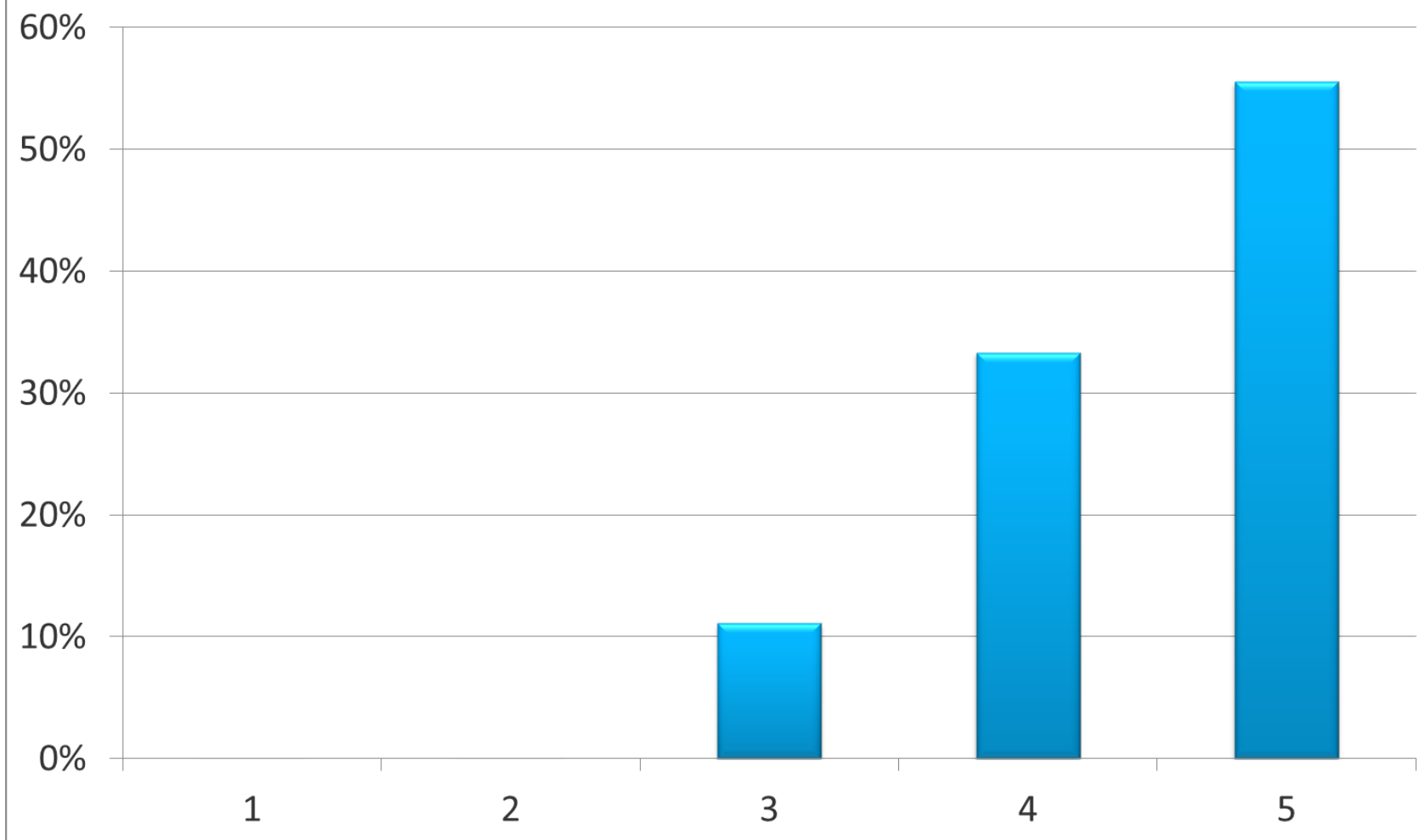
8. Tillräcklig tid att diskutera

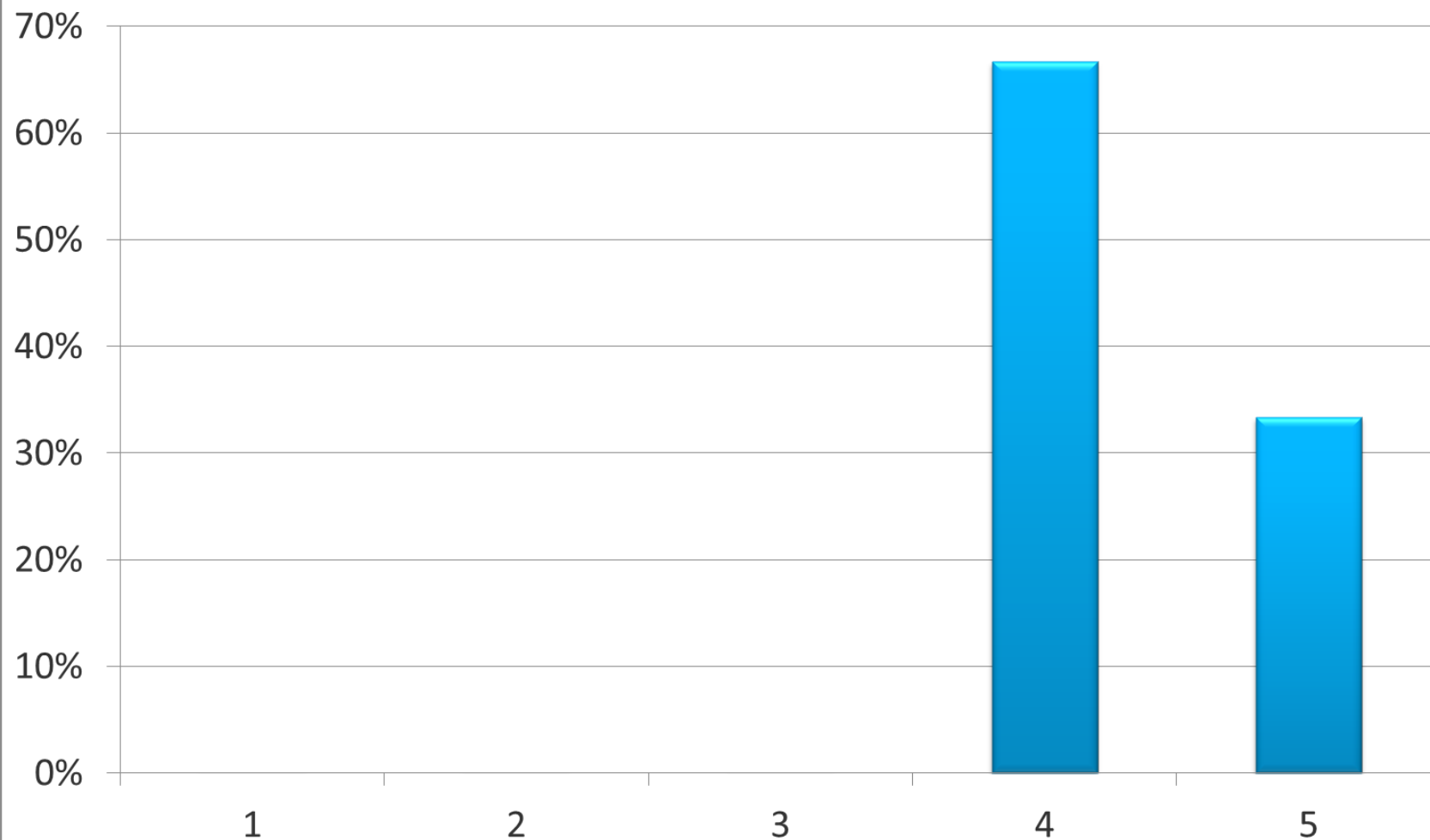
9. Svenska Kraftnäts presentationer

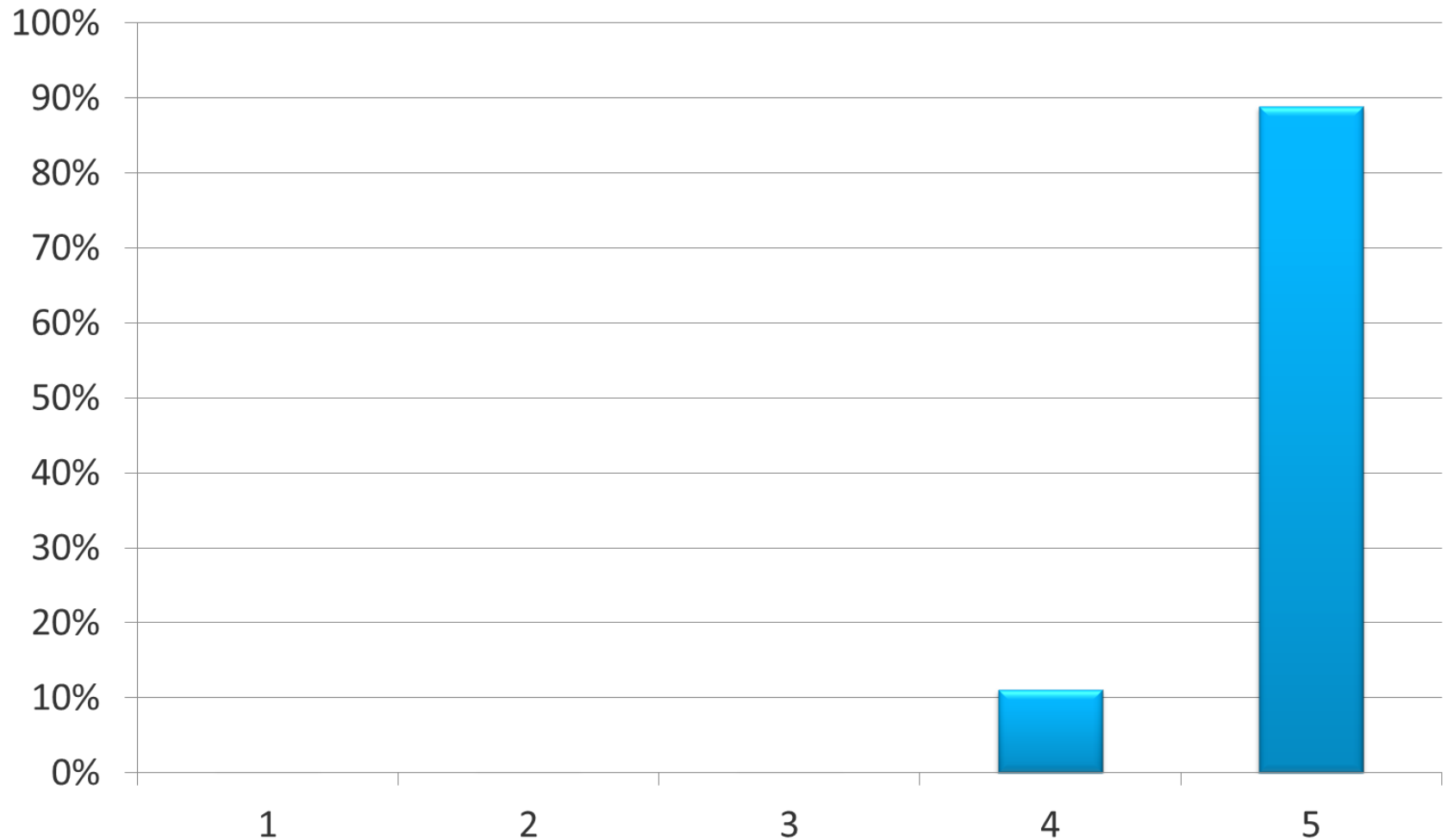
10. Mötesprotokoll inom rimlig tid

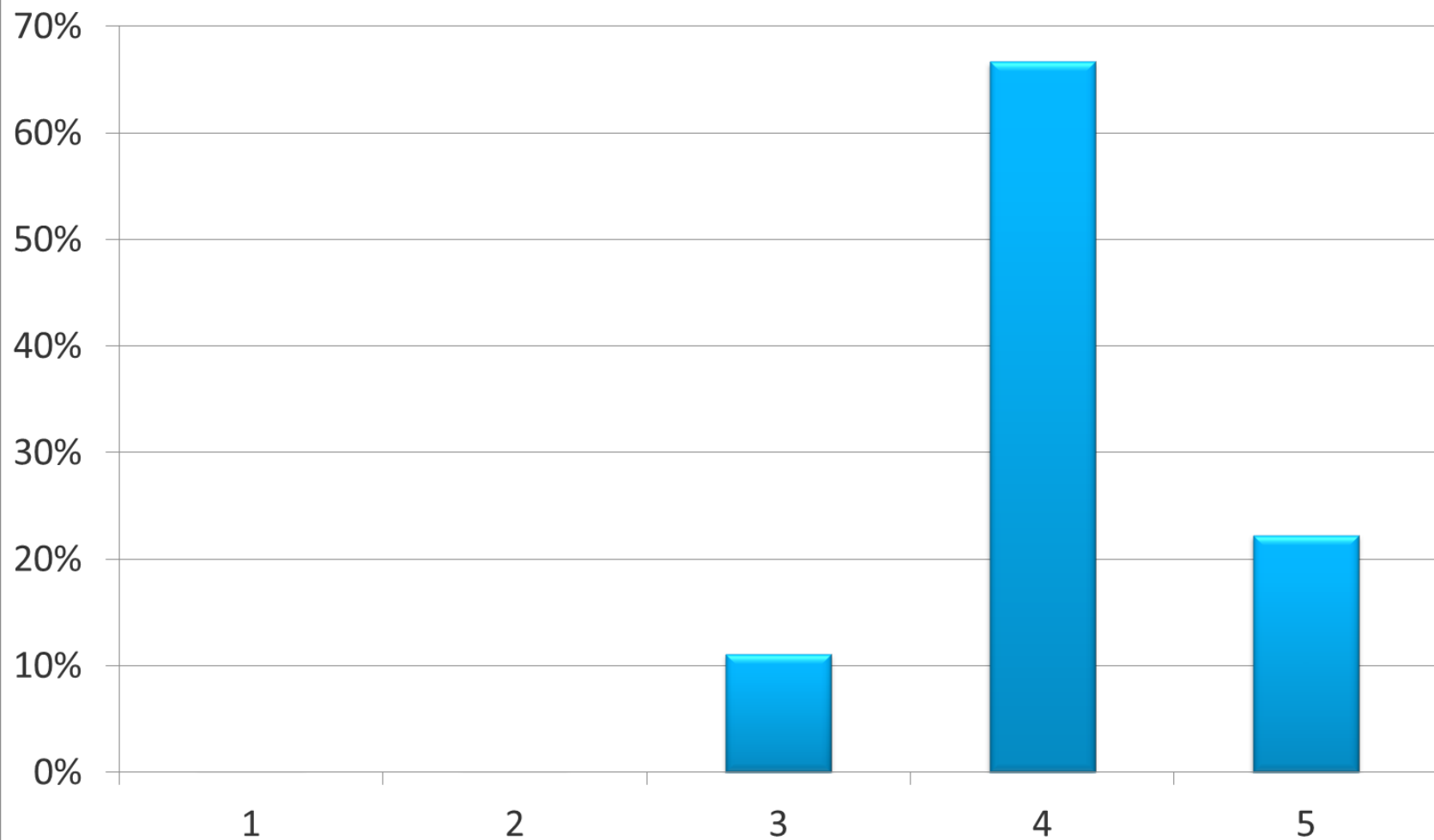
11. Mötesprotokoll återger diskussionen

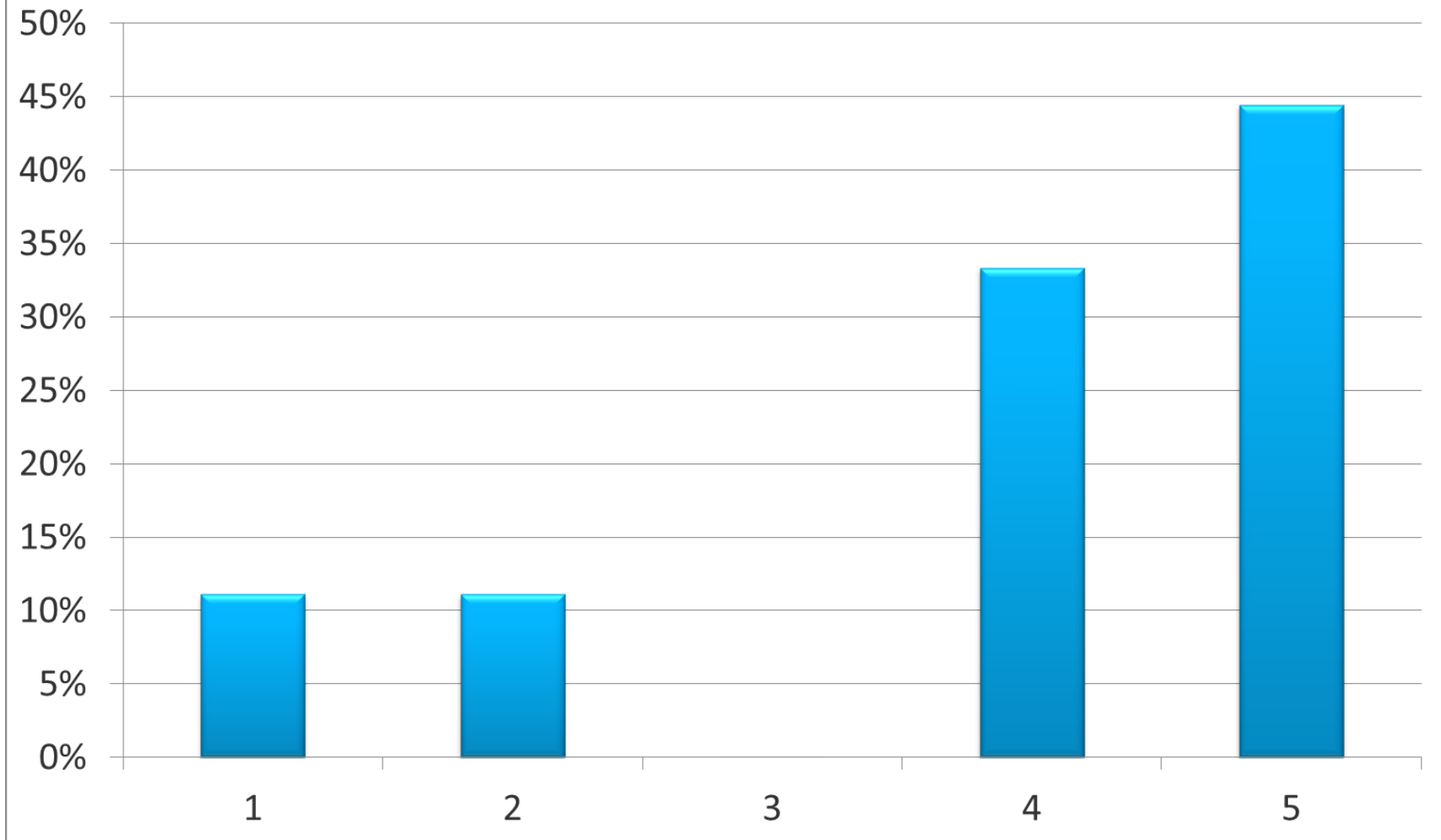
12. Framföra synpunkter på mötesanteckningarna

13. SvK följer upp frågorna som diskuterats

14. Företräder den organisationen jag tillhör.

Fria kommentarer

- > Ofta många bra och intressanta punkter. Mycket viktig information. Mycket givande att delta på mötena.
- > Saknar deltagande från operativa balanstjänsten vid vissa frågor/punkter. De skulle kunna tillföra erfarenhet/kunskap.
- > SvK försöker ha representation från operativa balanstjänsten då det är motiverat utifrån agendan – kommer fortsätta att ha det i åtanke.

Fria kommentarer

- > Förslag att presentationer skickas ut tillsammans med agendan. Så att man kan försöka läsa in sig på frågorna och vara bättre förberedd på mötet.
- > Överväga när det är möjligt och motiverat, utifrån sakfråga och komplexitet. Särskilda underlag bör skickas med agendan.

Fria kommentarer

- > Jag tycker att frågorna i Elmarknadsrådet har svängt från diskussion och stöd inför beslut Svenska kraftnät ska ta till att mer bli en informationskanal där Svenska kraftnät meddelar kommande beslut. Kanske omvärldens förändring (mer på EU-nivå) lett till att graden av självbestämmande minskat hos Svenska kraftnät och att det därför är en naturlig utveckling.
- > Kan ligga något i att fler frågor drivs på EU-nivå idag.
- > Vi tar med oss synpunkten

Fria kommentarer

- > Kunde vara av intresse att någon gång i framtiden få en enkät som skickades av alla nordiska TSO:er, till sina relevanta intressentgrupper. För att kunna jämföra hur olika TSO:er ses och ifall de ger samma servicekvalitet för sina kunder.
- > Marknadsråd är inte harmoniserat mellan TSO:erna
- > Kom gärna med input om det finns lärdomar/idéer från övriga nordiska länder

Sammanfattning

- > Förbättrat möjligheten att påverka agendan genom mail med påminnelse
- ⇒ Förbättrad möjlighet till svar i rimlig tid
- > Ha i åtanke att möjliggöra diskussioner i tillräcklig utsträckning på mötet
- ⇒ Kan underlättas genom t ex workshop vid särskilt stora/komplexa frågor
- > Ser inget alarmerande i formuläret

Nord Pool Spot

Halse pilotprojekt

Elmarknadsråd 2014-11-25

Rebecca Nilsson

SVENSKA
KRAFTNÄT

Agenda

- > Hasle resultat V.44-48
- > Utvärdering och fortsättning

Resultat

- > Reservation i motsatt flödesriktning
 - > 1/3 av SE krav
 - > Prisskillnad FRRA SE/NO
- > Begränsat med reservation i flödesriktning
 - > Prisskillnad Elspot SE/NO

Utvärdering och fortsättning

- > Utvärdering klar slutet av januari 2015
- > Ei/NVE januari 2015
- > Diskussion med marknadsaktörer om resultat Q1 2015

- > Fas II
 - > Fler veckor för utvärdering
 - > Leverans till nordiskt FRRA projektgrupp

Mer info

- <http://www.svk.se/Drift-och-marknad/Kraftsystemet/Hasle-piloten/>

Reglerkraftmarknaden – förändringar

Elmarknadsrådet 2014-11-25

SVENSKA
KRAFTNÄT

Beslutade förändringar

- > De nordiska TSO:erna har enats om att implementera fyra förbättringar av den nordiska reglerkraftmarknaden i syfte att öka likviditet och effektivitet
 - > Harmonisering av minsta tid ett bud ska vara aktiverat för att vara prissättande
 - > Möjlighet att markera vilotid
 - > Elektronisk aktivering
 - > Lägre minsta budstorlek

Harmonisering av minsta tid ett bud ska vara aktiverat för att vara prissättande

> Syfte

- > Att alla aktiverade bud är med i prissättningen gör att obalanspriset bättre reflekterar tillgången på bud
- > Olika hantering idag. ENDK och Statnett har haft krav på en viss tids aktivering innan ett bud blir prissättande. De anpassar nu till Svk och Fingrid.

> Ingen ändring i Sverige

Möjlighet att markera vilotid

- > Syfte
 - > Underlätta för förbrukningsbud som kan ha behov av vilotid efter aktivering.
- > Införs i samband med nästa balansansvarsavtalsändring Q4 2015

Elektronisk aktivering

- > Syfte
 - > möjliggör att lägre budstorlek kan hanteras
 - > bidrar till effektivare kommunikation i allmänhet
- > Implementeringen ska göras i Svenska kraftnäts nya planeringssystem vilket gör tidplanen avhängig när det nya systemet kan vara klart

Lägre minsta budstorlek - minska minsta budstorlek från 10 MW till 5 MW i hela Norden.

> Syfte

- > minska behov av aggregering av bud och därmed få in bud från förbrukning och termiska anläggningar i större utsträckning
- > avropen kan göras mer exakt utifrån behov och därmed fås en mer korrekt prisbild
- > 5 MW är i linje med diskussion inom europeiska nätkodsarbetet och finns redan implementerat i SE4

> Genomförande tidigast när elektronisk aktivering finns implementerat

Tack för visat intresse!

Vid frågor kontakta gärna

Jenny Lagerquist jenny.lagerquist@svk.se
(Marknadsdesign)

Karolina Näsholm karolina.nasholm@svk.se
(Balanstjänst)

ENTSO-E:s Market Design Policy Paper

Elmarknadsrådet

2014-11-25

Christina Simón

SVENSKA
KRAFTNÄT

Vad är detta och varför?

1(6)

- > Svk har som mål att skapa regelverk som främjar en öppen och effektiv gemensam europeisk elmarknad till nytta för elmarknadens aktörer
- > Entso-E har motsvarande mål vilket dokumenterats i dokumentet:

[https://www.entsoe.eu/Documents/Publications/Position%20papers%20and%20reports/140915 Market Design Policy web.pdf](https://www.entsoe.eu/Documents/Publications/Position%20papers%20and%20reports/140915%20Market%20Design%20Policy%20web.pdf)

ENTSO-E's Market Design Policy Paper ²⁽⁶⁾

> **Two Key Challenges:**

- > Effectiveness of price signals to stimulate appropriate investments and performances
- > Operational issues

> **Improving the today's electricity markets:**

- > All RES should fully be integrated into the market
- > Balancing prices should be reflective of full system costs
- > The Demand Side should participate as much as possible in all markets

ENTSO-E's Market Design Policy Paper ³⁽⁶⁾

> **Key principles for long term market design:**

- > Market participants should be incentivised to contribute solving the system scarcities for which they are responsible
- > Wholesale price spikes and increasing volatility should be accepted as an efficient market outcome
- > Hedging products for capability will be needed to ensure effective investment signals
- > Capability of the electricity market to address operational issues must be assessed
- > TSOs are responsible for assessing and maintaining system security: the market design must provide the means to carry out this task efficiently
- > Cross-border participation must be ensured and the IEM preserved

ENTSO-E's Market Design Policy Paper ⁴⁽⁶⁾

> **Policy Recommendations - short term actions:**

1. The Target Model should be fully implemented as soon as possible.
2. Current market design should be improved by fully integrating RES into the market, introducing cost reflective balancing prices, and stimulating demand side participation in all markets.
3. Technical system scarcities must be objectively and collectively assessed by TSOs in a coordinated manner and complemented with ENTSO-E's overall adequacy assessment.

ENTSO-E's Market Design Policy Paper ⁵⁽⁶⁾

> **Policy Recommendations – medium term actions:**

4. Appropriate incentives or obligations should be introduced so that market participants take more responsibility for system adequacy
5. To allow market participants to hedge their adequacy related risk, the hedging dimension of the market design needs to be developed via associated insurance products for capability
6. In implementing hedging products for capability, cross border participation must be allowed and the Internal Electricity Market preserved to ensure a European approach to market design

ENTSO-E's Market Design Policy Paper ⁶⁽⁶⁾

> **Policy Recommendations – long term actions:**

7. By 2020, based on ENTSO-E and TSOs enhanced system adequacy assessments, long term technical system scarcities must be assessed at regional and European level.
8. In parallel, based on results from national/regional solutions of hedging products for capability (spontaneous or regulated), a consistent European market design model must be designed for implementation.

Status för "nätkoderna" inom marknadsområdet

- CACM
- Forward Capacity Allocation
- Electricity Balancing
- Harmonisation of Tariffs

Elmarknadsrådet

2014-11-25

Christina Simón

Capacity Calculation Congestion Management (CACM)

- > Kommissionens förslag till riktlinjer är fortsatt föremål för medlemsländernas förhandling med Kommissionen i den för koderna särskilda beslutskommittén där medlemsländerna och Norge är representerade.
- > Kommissionen har ytterligare modifierat texterna och har kallat medlemsländerna till möte 4-5 december 2014 för sista diskussion och beslut.
- > Efter kommitténs beslut ska lagförslaget överlämnas till Europaparlamentet för deras sk "opinion" som innebär att de har att rekommendera eller förkasta lagförslaget.
- > De nya texterna har ändrats mot bakgrund av synpunkter från medlemsländer och diskussioner med ENTSOE och ACER. SE, (SvK) och ENTSO-E har fått gehör för en del av de framförda synpunkterna men inte alla fullt ut.
- > Tex tidfrister och villkor för när gemensamma kapacitetsberäkningsmetoder ska vara implementerade (art 19) och beslutsfattande (art 9)

Forward Capacity Allocation (NC FCA)

- > Inget nytt har hänt sedan sist
- > Kommissionen har bollen och har näst att välja att lägga fram ENTSO-ES lagförslag eller ett modifierat lagförslag till beslutskommittén

Electricity Balancing (NC EB)

- > Inget nytt har hänt sedan sist
- > ACER ska ge en formell synpunkt om koden jämte rekommendation till Kommissionen
- > Kommissionen har därefter bollen och har närmast att välja att lägga fram ENTSO-ES lagförslag eller ett modifierat lagförslag till beslutskommittén

Harmonisation of network tariffs - NY

- > Kommissionen väntas i början av 2015 att ge ACER i uppdrag att ta fram sk Ramriktlinjer för harmonisering av nättariffer i Europa
- > ENTSO-E kommer när dessa är färdiga att få uppdrag av Kommissionen att inom ett år ta fram förslag till nätkod

Tack!

<https://www.entsoe.eu/major-projects/network-code-development/>

SVENSKA
KRAFTNÄT